

BJORN SCHIPPER

'ADVOCAAT VAN DE NACHT'

U staat bekend als 'Advocaat van de Nacht'. Wat houdt die titel precies in en hoe komt u eraan?

Als 'Advocaat van de Nacht' sta ik partijen bij die in het nachtleven werkzaam zijn, zoals artiesten en

festivals. Ik kom aan mijn bijnaam door de Nachtburgemeester van Amsterdam. Tijdens het festival *5 Days Off* werd ik aan hem voorgesteld. Ik vertelde wat ik deed, en hij brulde in mijn oor 'Oh, dan ben jij eigenlijk de advocaat van de nacht!'. Een paar

Het motto **'Fortune favours the bold'** geldt ook voor Bjorn Schipper. **Als student vroeg hij zich af waarom niemand de link legde tussen elektronische muziek en het auteursrecht**, en besloot er daarom zelf een scriptie over te schrijven. Een succesvolle zet: tegenwoordig is hij als 'Advocaat van de Nacht' werkzaam voor grote artiesten en festivals. Tijdens **Rotterdam Beats** sprak Fiat Justitia met hem over zijn carrière, het downloadverbod en die ene zaak die hij altijd nog zou willen doen.

weken later stuurde de Nachtburgemeester een nieuwsbrief rond waarin ook iets over mij stond, met vetgedrukt 'Advocaat van de Nacht' erbij. Allerlei mensen hebben dat overgenomen, en voor je het weet heb je een bijnaam.

Tekst: Michelle Westhove en Bas Neureiter di Torrero

Ongeveer een jaar geleden bent u uw eigen kantoor begonnen, Schipper Legal. Hoe is het om over te stappen naar een eigen kantoor?

Om eerlijk te zijn: het is het beste wat ik heb kunnen doen. Ik heb hiervoor met veel plezier gewerkt bij Van der Steenhoven en Bousie Advocaten, waar mijn eigen praktijk zich steeds meer ontwikkelde. Na dertien jaar vroeg ik mezelf toch af of ik nog een stap wilde maken binnen het kantoor waar ik zat, of dat ik het zelf wilde gaan doen. Ik heb hier goed over nagedacht, en ben

'EEN EIGEN KANTOOR BEGINNEN IS HET BESTE WAT IK HEB KUNNEN DOEN'

uiteindelijk in het diepe gesprongen. Een eigen kantoor is erg leuk: je kunt je eigen tijd indelen en je eigen koers bepalen.

Hoe ziet uw werkweek eruit?

Geen dag is hetzelfde! Nadat ik de kinderen naar school heb gebracht en heb hardgelopen, ga ik achter mijn bureau zitten. Daar houd ik me bezig met lopende zaken, zoals het maken van contracten. Daarnaast schrijf ik artikelen voor tijdschriften en houd ik me bezig met *social media*. Buiten kantoor heb ik veel afspraken met klanten, en verder ben ik vaak te vinden op muziek evenementen zoals *Rotterdam Beats of Amsterdam Dance Event (ADE)*. Ik ga daar zakelijk naar toe en soms zit ik ook in een panel op zo'n conferentie. Af en toe ga ik ook naar feestjes, zoals een albumrelease van een artiest voor wie ik iets heb gedaan of events van klanten. Ik kan niet alles bijhouden, maar vind het wel leuk om van tijd tot tijd ergens een paar uurtjes mijn gezicht te laten zien. Mijn werkweek loopt dus niet van maandag tot vrijdag, maar gaat ook door tot in het weekend. Daarnaast komt er af en toe een spoedklus tussendoor, waardoor ik soms haast een hele nacht doorwerk.

Wat voor soort zaken behandelt u en wie zijn uw cliënten?

Ik ben vooral bezig met adviseren en zaken achter de schermen. Ik ben bijvoorbeeld op de achtergrond aanwezig bij platencontracten waarover moet worden onderhandeld. Ook heb ik veel festivals en events als klant. Ik doe alles wat er maar rondom een festival kan gebeuren: zowel voor, tijdens als na het festival. Ik ben bijvoorbeeld ooit eens tijdens een festival achter de schermen geroepen met de vraag of ik een bepaald probleem kon oplossen. Naast adviseren en het maken van contracten, voer ik ook procedures als het nodig is. Dat is heel divers: zaken kunnen variëren van discussies over namen en logo's van festivals tot beschadiging van een gehuurde machine op een festival tot aan artiestencontracten of vergunningen voor evenementen.

U heeft bij uw vorige kantoor Julio Iglesias vertegenwoordigd. Hoe was het om een beroemde cliënt te vertegenwoordigen?

Die zaak deed ik met een collega en was zeker een van mijn hoogtepunten uit mijn carrière. De zaak speelde voor de rechtbank Amsterdam en Julio Iglesias was er zelf ook bij. Het ging hier om de vraag of er in oude platencontracten uit de jaren '70, '80 en '90 ook voorzien was in digitale exploitatie, zoals iTunes. Met andere woorden: had Julio Iglesias, toen hij tekende, kunnen voorzien dat er ooit een digitale wereld zou komen waarin zijn muziek op een andere manier zou worden geëxploiteerd?

Het was een principiële discussie: het platenlabel vond van wel en beriep zich hierbij op Amerikaans getinte clausules in het contract, die zo moesten worden uitgelegd dat daarin ook was voorzien voor de toekomst. Wij vonden dat Iglesias deze ontwikkeling nooit had kunnen voorzien en dat er opnieuw moest worden onderhandeld over het contract. Hij had het nooit kunnen weten!

Waarom koos u voor de studie Rechtsgeleerdheid en welk type student was u?

Ik was een echte laatbloeiër en zat zeker in het begin soms vaker in de kroeg dan in de collegebanken. Ik heb eerst de heeo afgemaakt met naast

economie vooral rechtenvakken in het pakket. Daarnaast was ik ook degene in mijn familie en vriendenkring die brieven schreef als er bijvoorbeeld een probleem was met een bedrijf, instantie of gemeente. Dat vond ik leuk om te doen, zeker als je zo dingen voor elkaar kreeg, en die combinatie van rechtenvakken en brieven schrijven heeft ervoor gezorgd dat ik rechten ben gaan studeren. Ik deed de verkorte opleiding aan de universiteit, waar 2,5 jaar voor stond. Toen ik eenmaal op de universiteit zat, ben ik inhoudelijk als een soort bloem opengegaan: toen wist ik dat dit het gebied was wat ik leuk vond.

U bent bij een uniek rechtsgebied uitgekomen. Was u tijdens de studie al geïnteresseerd in muziek en intellectueel eigendomsrecht?

Ik ben opgegroeid met elektronische muziek, en in de jaren '90 heb ik veel feesten meegemaakt. Tijdens mijn studie zat ik bij colleges auteursrecht in de banken met medestudenten die ik wel eens tegenkwam op feesten. Die colleges gingen soms over muziek, maar nooit over elektronische muziek. Dat vond ik zo raar: iedereen om me heen was ermee opgegroeid. Dat was voor mij echt een *trigger*: ik vroeg me af of er dan niemand was die een brug kon slaan tussen de elektronische muziek en het auteursrecht. Toen ik een scriptieonderwerp moest bedenken speelde dit idee weer op. Ik wilde uitzoeken of een dj auteursrecht kon claimen op zijn dj-set, als een soort

'MIJN DOCENT KEEK ME EERST GLAZIG AAN TOEN IK MIJN SCRIPTIEONDERWERP VOORSTELDE'

muzikaal schilderwerk. Mijn docent was al wat ouder en keek me eerst glazig aan toen ik dit voorstelde: dj's waren toch die mensen op de radio die grapjes maakten en plaatjes aan elkaar praatten? Toen ik

het uitlegde, heb ik groen licht gekregen, en zo is het balletje gaan rollen. Dankzij mijn scriptie zijn alle deuren opengegaan en zonder die scriptie had ik hier waarschijnlijk dan ook niet gezeten.

U bent een van de weinige advocaten in Nederland die zich bezighoudt met muziek en intellectuele eigendom. Verbaast het u niet dat er niet meer advocaten werkzaam zijn in dit rechtsgebied?

Aan de ene kant wel, maar aan de andere kant is dit toch een apart wereldje. Het is leuk van buitenaf, maar de muziekwereld heeft wel zijn eigen omgangsvormen waar je mee om moet kunnen gaan. Het contrast met de advocatuur is groot: de advocatuur is vanouds traditioneel, formeel en statig, terwijl er in de muziekindustrie in positieve zin wat meer cowboys zitten. Het DIY-gehalte is hoog. Daarom is het belangrijk dat je goed kunt schakelen en de taal spreekt van de mensen met wie je zakendoet, en dat kan soms lastig zijn.

U zit vandaag in een panel bij Rotterdam Beats over sampling. Hoe is sampling juridisch geregeld: mogen artiesten zomaar een sample van een andere artiest gebruiken in hun muziek?

Daat hangt er uiteraard van af. Je hebt hierbij te maken met de Auteurswet en de Wet op de naburige rechten. De Auteurswet ziet op de tekst en de compositie van muziek. Als daar iets van gesampled wordt, ontstaat de discussie of het gebruikte stukje op zichzelf wel oorspronkelijk genoeg is. Als er twee maten worden gesampled die al lange tijd door iedereen worden gebruikt, kan een componist daar bijvoorbeeld moeilijk rechten op claimen. Bij deze discussies wordt vaak een musicoloog ingeschakeld, die aan de hand van *prior art* kijkt hoe uniek een overgenomen stukje is en welke elementen uit dat bestaande muziekwerk terugkeren in het nieuwe muziekwerk.

De Wet op de naburige rechten ziet op de muzikale uitvoering vastgelegd in een geluidsopname (fonogram). Denk bijvoorbeeld aan een artiest die een stuk speelt dat door een platenlabel in een studio wordt opgenomen. Degene

die de verantwoordelijkheid en het economische risico draagt voor de opname heeft dan als fonogramproducent een sterk recht, ongeacht hoe origineel het stuk is. In Duitsland wordt hier al jaren over gepleet in de zaak 'Kraftwerk'. Er is nu een uitspraak waarin wordt gezegd dat je in beginsel toestemming moet vragen voor ieder stukje van een opname, ook al is dat maar één of twee seconden. Het is afwachten of het in Nederland ook die kant op gaat, maar ik verwacht van wel.

Het Europese Hof van Justitie oordeelde pas dat linken en embedden op websites geen inbreuk maakt op het auteursrecht. Wat vindt u daarvan?

Ik ben blij met deze uitspraak. Ik kijk altijd naar de praktijk en zie dan de jongere generaties die zijn opgegroeid met internet en *social media*. Die weten niet beter of je deelt alles met elkaar, zoals foto's en filmpjes. Dat is een soort nieuwe realiteit in de juridische wereld, waar rekening mee gehouden moet worden, anders halen de ontwikkelingen je steeds weer in. Kijk naar muzieksite Kicking The Habit, die aanvankelijk van Buma/Stemra zonder licentie geen *embedded hyperlinks* mocht gebruiken onder hun recensies. Dat vind ik ouderwets. Gelukkig is dit alsnog op zijn pootjes terecht gekomen. Uiteraard moet er voor contentgebruik wel afgerekend worden. Het liefst zou ik zien dat dit aan de bron gebeurt. Als een rechthebbende van een filmpje een deal sluit met Youtube, moet daar het geld binnenkomen. Als gebruikers dit

'HET DOWNLOADVERBOD IS ACHTERHAALD, ZWAAR ACHTERHAALD'

filmpje vervolgens embedden en delen, komt er bij iedere klik geld binnen bij Youtube (en uiteindelijk bij de rechthebbende). Dat zou de ideale situatie zijn.

Door het Hof van Justitie hebben we sinds dit jaar in Nederland een downloadverbod. Is dat een goede zaak of komt het te laat? Kunnen we

überhaupt iets doen tegen illegaal downloaden?

Dit is achterhaald, zwaar achterhaald. Er wordt hier nauwelijks nagedacht over een structurele oplossing. Toen in 1998 Napster opkwam, heeft een groot deel van de muziekindustrie zitten slapen. Vervolgens werd het juridisch oorlog en schoten er allemaal nieuwe 'Napsters' als paddenstoelen uit de grond, waar een deel van de muziekindustrie toen actief tegen heeft gepleet. Die geest krijg je echter nooit meer terug in de fles, ook niet met een downloadverbod: inmiddels zijn hele generaties opgegroeid met downloaden en het feit dat muziek altijd en overal beschikbaar is. De laatste tijd steeds meer via online streaming diensten zoals Spotify en Soundcloud.

Ik vind dat de industrie moet focussen op eigen oplossingen. Men moet leren van de illegale initiatieven en vervolgens met een veel beter alternatief komen. De legale en kwalitatief hoogwaardige content ligt immers toch bij de muziekindustrie, en daar kunnen ze hun voordeel mee doen.

Onlangs haalde de bekende zangeres Taylor Swift al haar muziek van Spotify. De reden hiervoor was dat ze te weinig betaald kreeg per play. Denkt u dat meer artiesten dit zullen doen of is Spotify een goed alternatief voor illegaal downloaden?

Taylor Swift kan dit doen omdat ze toch veel albums verkoopt, maar om nu te zeggen dat andere artiesten haar voorbeeld gaan volgen: nee. Ik vind

Spotify zeker een goed alternatief. Als men klaagt over Spotify, wordt vaak gezegd dat je met downloads of cd's veel meer kunt verdienen. Dit is echter appels met peren vergelijken. Als je bijvoorbeeld een liedje downloadt voor een euro, kun je dat liedje oneindig vaak afspeelen op je computer, maar de prijs blijft hetzelfde. Bij streamen is het bedrag per gestreamd liedje veel lager, maar als een bepaald

nummer heel vaak wordt beluisterd, kan een artiest er alsnog veel aan verdienen, zeker ook als je naar economische neveneffecten kijkt. De verkoop van vinyl zit niet voor niets in de lift. Het gaat hier dus om twee verschillende grootheden. Ik vind ook dat deze discussie niet alleen tussen de artiest en Spotify zou moeten spelen. De positie van platenlabels zou hier ook bij betrokken moeten worden. Zij zijn het immers die een contract sluiten met de artiest en in veel gevallen een relatief lage royalty aanbieden. Platenmaatschappijen hebben dan ook zeker ook wat uit te leggen over hoeveel een artiest verdient met zijn of haar muziek.

Naast Spotify zijn ook Youtube en Soundcloud zich aan het ontwikkelen van gratis naar betaalde diensten. Denkt u dat betaald streamen de toekomst is of zullen er altijd websites opduiken waarop men gratis en legaal kan streamen?

Je ontkomt er niet aan om uiteindelijk ergens voor te gaan betalen. Dat is ook goed. Ik denk dat de makkelijkste manier een soort internetbelasting is: een soort extra 'kijk-en-luistergeld' dat je bovenop je internetabonnement betaalt, en dat verdeeld wordt onder de rechthebbenden. Ik denk echter dat het nog wel even duurt voordat het zover komt, als het ooit al zover komt.

Bij betaalde diensten is het vaak de vraag waarvoor de gebruiker betaalt. Heeft het wel meerwaarde? Ik denk dat fans voor unieke content, als het bedrag daarvoor niet al te hoog is, zeker bereid zijn om daarvoor (iets extra's) te betalen. Het mooie van nu is dat muziek meer dan ooit altijd en overal beschikbaar is, ook muziek waar je normaal gesproken niet zo snel naar zou luisteren (omdat je deze muziek niet kent). Selecteren en cureren is daardoor nog belangrijker geworden. Daarbij geldt ook dat fans altijd een soort bijzondere relatie hebben met de artiest, en op die band kunnen artiesten inspelen. Dat is beter dan vol inzetten op meer reclame of *streamingplatforms*: niemand zit daarop te wachten. Met reclame schiet je jezelf in je voet, het gaat fans irriteren.

Waar moet de politiek volgen

'IK WIL DESNOODS TOT AAN DE EUROPESE RECHTER PROCEDEREN OM ERKENNING VOOR HET DRAAIWERK VAN DJ'S TE KRIJGEN'

u op letten als er nieuwe regels voor het auteursrecht worden gemaakt voor de toekomst?

Men maakt een evenwicht vinden tussen enerzijds de belangen van de rechthebbenden, en anderzijds de belangen van de gebruikers en de ontwikkelingen op de markt. Als de balans naar een kant doorslaat, loop je het risico dat je achter de feiten aanloopt als het gaat om de marktontwikkelingen. Maar dat is tegelijkertijd ook altijd al het dilemma van de politiek geweest: wetgeving loopt altijd achter de feiten aan. Daarom is het zaak om de wetgeving zo neutraal en flexibel mogelijk te maken, zodat je zo lang mogelijk met de wet kunt doen. Dat valt niet mee, maar dat maakt het juist ook interessant, en daar halen wij als advocaten natuurlijk ook ons werk vandaan.

Wat zou uw droomzaak zijn om te doen?

Mijn droomzaak voert weer helemaal terug naar mijn scriptie. Ik zou graag een dj bijstaan die vanuit een soort kunstenaarsgedachte wil uitvechten dat zijn draaiwerk ook een auteursrechtelijk en/of nabuurrechtelijk beschermd werk is. Ik zou dit principieel uit willen procederen, tot aan de Hoge Raad of zelfs het Europese Hof van Justitie, zodat er erkenning komt voor het draaiwerk van dj's. Of het ook zover komt met die zaak? Ik probeer af en toe wel eens een steen in de vijver te gooien, maar de kans is groot dat het financieel goed gaat met die dj's, waardoor men zo'n zaak niet per se nodig heeft.

Een paar jaar geleden speelde er wel

iets vergelijkbaars bij de fiscus. Die zei dat je volgens fiscale wetgeving wel een artiest was als je gitaar speelde, maar niet als je plaatjes draaide op feesten. Daar zijn Kamervragen over gekomen, en uiteindelijk heeft minister Zalm ervoor gezorgd dat dj's fiscaal werden gelijkgesteld aan andere artiesten. Dat was al een stukje erkenning, ook al is die regeling een aantal jaar later weer aangepast. Toch was dit een eerste momentje waarop het begon te schuren, maar tot op heden is er in het auteursrecht nog niet zo'n zaak voorgekomen. Het is dus een kwestie van afwachten!

Als laatste: Het thema van deze Meesterweek is 'Fortune favours the bold'. Waar denkt u aan bij dit thema?

Bij 'Fortune favours the bold' moet ik denken aan de *do it yourself*-mentaliteit in de dance-industrie. Als het daar niet linksom kan, doen ze het rechtsom. Denk bijvoorbeeld aan een artiest of dj die carrière wil maken, overal muziek naartoe stuurt, en uiteindelijk na zoveel keer op de deur kloppen wordt binnengelaten. Dat komt door vast blijven houden, in jezelf te geloven en durven. Blijf niet in je *comfort zone* zitten, maar ga er juist buiten en zoek dingen op. Dat geldt uiteraard ook voor advocaten: als je je zaak echt wilt winnen, moet je zultvees hebben. Niet om de baas te laten zien dat je zo hard werkt, maar om jezelf extra op de zaak te focussen. Dat betekent dat je soms een uur langer doorgaat en extra onderzoek doet, zodat je in de rechtszaal echt het verschil kunt maken. Met zo'n mentaliteit win je je zaken.

Over Bjorn Schipper:

Bjorn Schipper is advocaat, gespecialiseerd in het intellectueel eigendom en entertainment, bij zijn eigen kantoor: Schipper Legal. Hij adviseert, werkt mee aan contracten en voert procedures voor artiesten en festivals. De Nachburgemeester van Amsterdam gaf hem de bijnaam 'Advocaat van de Nacht'.